

XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ CẤP ỦY ĐẢNG CẤP XÃ TỈNH QUẢNG BÌNH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

TRẦN TIẾN HẢI

Trường Chính trị Quảng Bình

Đội ngũ cấp ủy đảng cơ sở có vai trò quan trọng trong quá trình lãnh đạo, chỉ đạo về phát triển mọi mặt ở cơ sở. Đây là đội ngũ giữ vai trò trung tâm trong chỉ đạo công tác xây dựng Đảng trên các mặt chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức và cán bộ; trực tiếp lãnh đạo và định hướng phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng - an ninh và củng cố khối đại đoàn kết toàn dân. Do vậy, xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã đầy đủ phẩm chất, năng lực là một yêu cầu cấp thiết và vô cùng quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Bài viết này xin trao đổi về thực trạng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình, đề xuất các giải pháp nhằm xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình, đáp ứng yêu cầu trong giai đoạn mới.

1. Về đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong thời gian qua

Nhận thức được vị trí, vai trò đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã, thời gian qua, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đặc biệt quan tâm, chăm lo xây dựng đội ngũ cán bộ cấp ủy nói chung, cấp ủy đảng ở cấp xã nói riêng cả về cơ cấu, số lượng, chất lượng, trình độ kiến thức, năng lực hoạt động thực tiễn, kỹ năng lãnh đạo, coi đó là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên, gắn với nhiệm vụ xây dựng Đảng. Đây cũng là một trong bốn khâu đột phá mà Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2020-2025 đã xác định.

Thời gian qua, việc xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng ở cấp xã tỉnh Quảng Bình đã đạt được nhiều kết quả nổi bật. Năng lực, trình độ, phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, trình độ chuyên môn, kỹ năng giải quyết công việc của đội ngũ cán bộ cấp ủy đảng cấp xã không ngừng

được nâng lên, từng bước đáp ứng tốt hơn yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Đến ngày 31/12/2024, tổng số cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình có 2.209 người. Trong đó, nam 1.725 người, chiếm 78,09%; nữ 484 người, chiếm 21,91%. Số cấp ủy viên cấp xã có độ tuổi dưới 30 tuổi là 91 người chiếm 4,12%; từ 31 đến 40 tuổi là 753 người, chiếm 34,27%; từ 41 đến 50 tuổi là 899 người chiếm 40,70%; từ 51 trở lên là 464 người chiếm 21%. *Về thành phần dân tộc và cơ cấu:* Trong tổng số 2.209 người thì có 2.133 người dân tộc Kinh chiếm 96,56%, dân tộc thiểu số 76 chiếm 3,44%; cán bộ, công chức đang công tác 1.986 người, chiếm 89,90%, có 223 cán bộ không chuyên trách, nghỉ hưu chiếm 10,1%. *Về trình độ chuyên môn:* Trình độ trên đại học 61 người, chiếm 2,76%, trình độ đại học 1.795 người chiếm 81,26% và trình độ trung cấp 184 người chiếm 8,33%. Riêng số cấp ủy đảng cấp xã chưa đạt trình độ trung cấp chiếm số lượng khá đông, có 196 người chưa có trình độ trung cấp (chiếm 7,65%). *Về trình độ lý luận chính trị:* Cao cấp chính trị 43 người chiếm 1,95%, trung cấp chính trị 1.963 người chiếm 88,86% và 48 người có trình độ sơ cấp chính trị chiếm 2,17%. Còn một tỷ lệ khá cao 155 người chiếm 7,02% chưa qua đào tạo sơ cấp chính trị. *Về phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống, ý thức tổ chức kỷ luật và thực hiện nhiệm vụ được giao:* Nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm đối với đảng bộ, chính quyền và Nhân dân địa phương, đa số đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã luôn gương mẫu về phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống, ý thức tổ chức kỷ luật và thực hiện nhiệm vụ được giao. Luôn kiên định đường lối đổi mới của đất nước và mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ

nghĩa xã hội; kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng... Là những người sống chan hòa, giàu tình nghĩa, gương mẫu trong lời nói và việc làm; sâu sát, quan tâm, chăm lo đến đời sống của cán bộ, đảng viên và Nhân dân. Luôn thực hiện tốt việc chấp hành sự phân công của tổ chức và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Từ thực trạng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong thời gian qua cho thấy, đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã đã có những bước phát triển cả về số lượng và chất lượng. Bên cạnh đó, cũng còn một số vấn đề không khỏi băn khoăn, suy nghĩ về giới tính, độ tuổi và trình độ chuyên môn, lý luận chính trị của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã ở Quảng Bình, như sự chênh lệch giữa nữ và nam trong đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình là rất lớn. Có những chức danh hầu như chủ yếu là nam giới: Bí thư Đảng ủy, Phó Bí thư Đảng ủy và Chủ tịch UBND cấp xã; xu hướng “già hóa” khá rõ rệt, phần lớn đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã ở Quảng Bình. Do vậy, nếu cấp ủy Đảng, chính quyền không có biện pháp tích cực, hữu hiệu thì khó đạt được yêu cầu đối với đội ngũ cấp ủy Đảng cấp xã mà Hội nghị Trung ương lần thứ bảy, khóa XII về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

2. Một số giải pháp xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới

Để xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình đáp ứng yêu cầu giai đoạn mới, cần thực hiện tốt những vấn đề sau:

Thứ nhất, tạo sự chuyển biến về nhận thức của các tổ chức, cơ quan, đơn vị đối với vị trí, vai trò của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu đối với việc xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới. Bởi lẽ, nhận thức có một vị trí đặc biệt quan trọng trong hoạt động thực tiễn của con người. Nhận thức đúng đắn là tiền đề không thể thiếu để hành

động đúng với hiệu quả cao. Thực tiễn ở tỉnh Quảng Bình những năm qua cho thấy, nơi nào cán bộ nhận thức đúng ý nghĩa, nội dung, yêu cầu về vị trí, vai trò của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã thì nơi đó sẽ xây dựng được đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã có chất lượng. Ngược lại, nơi nào nhận thức không đầy đủ thì việc thực hiện chỉ mang tính hình thức, đối phó, kém hiệu quả.

Để tạo ra bước chuyển biến cơ bản trong nhận thức của mọi người thì trách nhiệm của Tỉnh ủy Quảng Bình, đảng bộ các huyện, thị xã, thành phố, các cấp các ngành, lãnh đạo và cơ quan chức năng cần phải tập trung quán triệt sâu sắc hơn nữa những quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, của Đảng Cộng sản Việt Nam về vị trí, vai trò của tổ chức đảng và đảng viên, của tổ chức và của đội ngũ cán bộ làm công tác Đảng nói chung, đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã nói riêng; phải kết hợp chặt chẽ nhiều hình thức biện pháp tuyên truyền, giáo dục, làm cho các cán bộ, đảng viên và các cơ quan chức năng thấu hiểu với tình hình nhiệm vụ, trên cơ sở đó thấy được vị trí, vai trò của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã ngày càng tăng lên là xuất phát từ yêu cầu khách quan của tình hình, nhiệm vụ cách mạng, nhiệm vụ của các cấp ủy đảng trong giai đoạn mới.

Vị trí, vai trò quan trọng của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã được thể hiện trong đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, bảo vệ sự trong sạch vững mạnh của tổ chức đảng và các tổ chức khác trong hệ thống chính trị; chống lại mọi sự phủ định, xuyên tạc, trước hết là những vấn đề cốt lõi của cách mạng; xây dựng, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên vào định hướng xã hội chủ nghĩa, vào chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vào sự lãnh đạo của Đảng; nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, tích cực đấu tranh ngăn chặn và khắc phục có hiệu quả các hiện tượng tiêu cực, đặc biệt là những hiện tượng suy thoái về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, góp phần làm trong sạch bộ máy tổ chức và làm lành mạnh các quan hệ xã hội. Do đó, để tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức

trách nhiệm của các cấp, các ngành, của mọi tầng lớp nhân dân cần phải chủ động đấu tranh với những tư tưởng lệch lạc, sai trái, với những việc làm thờ ơ thiếu trách nhiệm, kịp thời khắc phục những tư tưởng bảo thủ, nhận thức giản đơn phiến diện và những biểu hiện độc đoán, gia trưởng. Trên cơ sở đó, nâng cao ý thức trách nhiệm của cấp ủy đảng, lãnh đạo và cơ quan chức năng đối với công tác nâng cao chất lượng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới.

Trên cơ sở nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tập trung vào các khâu xây dựng tổ chức đảng, đào tạo bồi dưỡng, đánh giá, bố trí sử dụng cán bộ; đề xuất những chủ trương, biện pháp lãnh đạo của cấp ủy trong việc nâng cao chất lượng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã.

Thứ hai, cần nâng cao chất lượng công tác quy hoạch đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã

Công tác quy hoạch là nhiệm vụ vô cùng quan trọng nhằm xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã đủ về số lượng, nâng cao chất lượng, vững về chuyên môn và phẩm chất chính trị. Thực hiện tốt vấn đề quy hoạch không chỉ giúp đáp ứng yêu cầu trước mắt mà còn đảm bảo tính kế thừa và phát triển bền vững trong lãnh đạo ở cơ sở.

Công tác quy hoạch cấp ủy cần được xây dựng với tầm nhìn dài hạn và dựa trên dự báo xu hướng phát triển của địa phương; kết hợp chặt chẽ giữa quy hoạch cán bộ và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của từng xã, phường, thị trấn. Chú trọng phát hiện, quy hoạch các cán bộ trẻ, cán bộ nữ và cán bộ dân tộc thiểu số có năng lực. Cần thực hiện công khai, minh bạch quy trình quy hoạch để tránh tình trạng quy hoạch hình thức hoặc thiếu công bằng. Áp dụng các tiêu chí đánh giá năng lực cụ thể, gắn với hiệu quả công việc để đảm bảo chất lượng quy hoạch. Đẩy mạnh công tác quy hoạch đội ngũ cấp ủy đồng thời với việc đổi mới đồng bộ các khâu khác trong công tác cán bộ, đặc biệt là đổi mới công tác đánh giá đội ngũ

cấp ủy đảng cấp xã.

Thứ ba, tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nhằm nâng cao trình độ mọi mặt cho đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã

Việc đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã trong thời gian qua đã được cấp ủy đảng và chính quyền các cấp ở tỉnh Quảng Bình quan tâm, thực hiện. Ngay từ đầu các năm, Ban Tổ chức các cấp ủy đảng và ngành Nội vụ chủ động rà soát tiêu chuẩn, chức danh, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ, công chức nói chung, đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã nói riêng. Trên cơ sở đó để xây dựng kế hoạch và mở các lớp đào tạo, bồi dưỡng, trong đó tập trung đào tạo trung cấp lý luận chính trị, bồi dưỡng nghiệp vụ công tác đảng, chính quyền, đoàn thể...

Thường xuyên mở các lớp bồi dưỡng, cập nhật kiến thức mới cho đội ngũ cấp ủy đảng, trong đó cần bổ sung các chuyên đề về kỹ năng quản lý, giải quyết tình huống và ứng dụng công nghệ thông tin trong lãnh đạo, quản lý, tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao trình độ mọi mặt và kỹ năng giải quyết các tình huống phát sinh ở cơ sở.

Thứ tư, đẩy mạnh công tác đánh giá đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới

Đối với công tác đánh giá đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã là tiền đề và là căn cứ thực tiễn quan trọng trong công tác cán bộ. Kết quả đánh giá đó là căn cứ để lựa chọn, quy hoạch, đào tạo, sắp xếp, bố trí đề bạt sử dụng cán bộ đúng với năng lực, sở trường của từng cán bộ cấp ủy đảng cấp xã. Căn cứ Quy định số 124-QĐ/TW ngày 04/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm điểm và đánh giá, xếp loại chất lượng hằng năm đối với tập thể, cá nhân trong hệ thống chính trị đã nêu cụ thể về quan điểm, nguyên tắc trong đánh giá.

Để thực hiện tốt việc đánh giá đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn mới hiện nay thì các cấp có thẩm quyền quản lý cán bộ, cấp ủy thực hiện tốt các khâu, các bước trong công tác cán bộ như: Phải nghiên cứu, rà

soát, xây dựng tiêu chuẩn của đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã cụ thể, rõ, phù hợp với địa phương, cơ sở; tích cực tạo nguồn và đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Chọn, phát hiện cán bộ nguồn từ xa, chú ý những người đã tốt nghiệp đại học tình nguyện ở lại địa phương, bộ đội xuất ngũ, những hạt nhân trong các phong trào quần chúng, những người đứng đầu các tổ chức đoàn thể, cán bộ ở các thôn, bản, làng, tổ dân phố; phát huy vai trò trách nhiệm của chính đội ngũ cấp ủy viên đương chức trong xây dựng nguồn kế cận. Có quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, bố trí, sử dụng, luân chuyển đội ngũ cấp ủy viên cấp xã cụ thể, rõ ràng; kết hợp chặt chẽ xây dựng đội ngũ cấp ủy viên cấp xã với việc xây dựng, củng cố, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các đảng bộ cấp xã; nâng cao chất lượng hoạt động của các tổ chức trong hệ thống chính trị và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên của các tổ chức cơ sở đảng; phát huy vai trò quần chúng tham gia xây dựng đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã. Cần có cơ chế để Nhân dân tham gia giám sát đội ngũ cấp ủy viên cấp xã một cách có hiệu quả, thông qua việc duy trì thực hiện nghiêm quy chế hoạt động, quy chế phối hợp giữa cấp ủy đảng với các tổ chức trong hệ thống chính trị, duy trì chế độ giao ban để các đồng chí cấp ủy viên cấp xã nghe Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể nhân dân, các thôn, xóm, tổ dân phố phản ánh tình hình. Thực hiện tốt việc tiếp dân, tạo điều kiện để Nhân dân chất vấn trực tiếp với các cấp ủy viên cấp xã về những chủ trương, nghị quyết của cấp ủy đảng tổ chức thực hiện tại địa phương; thực hiện tốt chế độ bảo đảm vật chất, động viên tinh thần đối với cán bộ, đây là động lực quan trọng để động viên, khuyến khích đội

ngũ cấp ủy viên cấp xã nỗ lực phấn đấu thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Cần có quy định hợp lý để thu hút số cán bộ trẻ có trình độ văn hóa, chuyên môn sau đào tạo trở về địa phương công tác, yên tâm phục vụ lâu dài tại địa phương, góp phần trẻ hóa đội ngũ cán bộ, đảng viên cấp xã và cấp ủy viên cấp xã.

Thứ năm, tăng cường kiểm tra, giám sát cán bộ

Kiểm tra, giám sát cán bộ là công cụ quan trọng nhằm đảm bảo đội ngũ cấp ủy đảng cấp xã hoạt động hiệu quả, đúng với vai trò, trách nhiệm được giao. Thông qua công tác kiểm tra, giám sát cán bộ giúp cho cấp ủy đánh giá chính xác năng lực, phẩm chất và hiệu quả công tác của cán bộ, cấp ủy; phát hiện sớm những người có thành tích để nêu gương, khen thưởng cũng như phát hiện hạn chế, sai phạm để kịp thời điều chỉnh, khắc phục.

Để thực hiện công tác kiểm tra, giám sát cán bộ, cấp ủy sát đúng, cần xây dựng quy trình kiểm tra, giám sát chặt chẽ, công khai, đảm bảo tính minh bạch và công bằng, đưa ra bộ tiêu chí đánh giá phù hợp với từng vị trí, nhiệm vụ của cán bộ cấp ủy cấp xã. Các tiêu chí cần bao quát cả ba khía cạnh: Phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống, năng lực chuyên môn và hiệu quả thực hiện nhiệm vụ. Cần kết hợp giữa kiểm tra định kỳ và kiểm tra đột xuất để kịp thời phát hiện các sai phạm hoặc vấn đề tiềm ẩn.

Cùng với việc kiểm tra, giám sát cần xử lý nghiêm các trường hợp cán bộ vi phạm kỷ luật hoặc không hoàn thành nhiệm vụ, đảm bảo tính răn đe và kỷ cương cũng như tuyên dương, khen thưởng kịp thời những cấp ủy đảng có thành tích nổi bật hoặc có sáng kiến đem lại lợi ích lớn cho cơ sở ■

Tài liệu tham khảo:

1. Báo cáo số 110/BC-UBND ngày 20/05/2021 về Báo cáo tổng kết 10 năm thực hiện chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2011-2021.
2. Thông tư 13/2019/TT-BNV ngày 06/11/2019 của Bộ Nội vụ hướng dẫn một số quy định về cán bộ, công chức cấp xã và người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã, ở thôn, tổ dân phố là UBND cấp tỉnh.
3. Thông tư số 09/2023/TT-BGDĐT ngày 18/04/2023 của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành quy định việc tổ chức đào tạo, bồi dưỡng và cấp chứng chỉ tiếng dân tộc thiểu số.